

בש"ך ובט"ז דאם ידוע שהיה השומן תחילה רך, ויש ספק רק אם נקרש השומן אחר מעל"ע אזלינן לחומר(א).

וי"ל: דאכן דעת רבינו דכבוש בפסח יהיה אסור, והטעם שלא פרטו, היות שנכלל בהאדכתב "אם התיכוהו בתוך הפסח", וכיוון שכבוש הוי כמבושל לכך הוה כמו שהתיכו בתוך הפסח.

עוד י"ל דמ"ש "אם התיכוהו בתוך הפסח" אינו בכדי ללמדנו הדין דהתיכוהו לפני הפסח, ואכן אם נכבש בו יהיה אסור, אלא אך ורק בכדי ללמדנו שבכותבו בסעיף הבא (טז): "אבל אם הוריקו השומן מהאילפס לכלי אחר ובאותו כלי נמצאת חטה בתוך השומן אפילו הוריקו לתוכו כשהיה רותח ואפילו אם עדיין הוא רותח ונפלט לתוכו טעם החטה הרי זה מותר" וכו'. הוא גם כשכל זה נעשה בתוך הפסח.

אחר כוס ראשון אינו מברך ברכה אחרונה [גליון]

הרב וו. ראזענבלום
תושב השכונה

בשו"ע אדה"ז סימן תעג סעיף י איתא וז"ל: "אחר כוס ראשון לא יברך ברכה אחרונה . . לפי שהכוס של קידוש הוא מצרכי הסעודה . . ונפטרים בבהמ"ז שלאחר הסעודה . . ועוד שהוא נפטר בברכה אחרונה שיברך אחר כוס רביעי... " עכ"ל.

והנה בגל' רלה הקשה הרב ש.ז.א. וז"ל:

"וקשה לי מה צריך לטעם השני שהוא נפטר בברכה אחרונה שאחרי כוס רביעי, הרי בסדר ברכת הנהנין סימן ד סי"ב ובשו"ע סימן קעו ס"ב כתב אדה"ז, וז"ל: וכן מי שמקדש על היין הואיל ואין קידוש אלא במקום סעודה מכלל הסעודה הוא ואין צריך לברך אחריו, עכ"ל. שכאן מוחלט שברהמ"ז פוטרת יין לברכה אחרונה, וכוס ראשון שהוא של קידוש כתב אדה"ז שהוא מצרכי הסעודה, וא"כ נפטר בברהמ"ז, ככוס של קידוש כל השנה? " עכ"ל.

ובגליון רלו כתב הרב מ.א.צ.ו. שי' ליישב ע"פ חידושי הגרי"ז דכותב
דיש ב' ענינים בד' כוסות: א) דין שתיית ד' כוסות. ב) דין כוסות של
ברכה.

ועפ"ז מבאר דמצד דין ב' בהכוס דהיינו כוס של ברכה, מספיק
ברהמ"ז דהרי הוא ככל שבתות השנה, אבל צד השני שבכוס, מה שהוא
כוס א' מארבע הכוסות שהם גדר אחד, הרי מכיון שהם גדר אחד אין
דעתו שיגמור עד שתיית כוס האחרון שהוא כוס ד', ומצד דין זה אינו
מספיק ברהמ"ז וע"כ צריך גם לברכה אחרונה שלאחר כוס ד'.

ועד"ז כתב ר' מ.א. בגליון הנ"ל, עיי"ש.

ואולי יש מקום להעיר על תירוץ זה (נוסף להערות הרב ש.ז.א. בעצמו
בגליון רלז, עיי"ש):

דלכאורה, לפי תירוצם - שהד' כוסות הם גדר אחד ומכיון שהם גדר
אחד אין דעתו שיגמור עד שתיית כוס האחרון שהוא כוס ד', ומצד דין זה
אינו מספיק ברהמ"ז - אין חילוק בין כוס ראשון לכוס שני.

ואם כן למה כתב רבינו אחר כוס ראשון אם הוא הדין גם לכוס שני.
שהרי גם כוס שני הוא אחד מהד' כוסות. וכל הדינים בנודע לברכה
אחרונה השייכים לכוס ראשון הם שייכים לכוס שני.

בפשטות יכולים לתרץ שאין זה שאלה מלכתחילה מפני היות שעוסק
רבינו עכשיו בהדינים של כוס ראשון ועדיין לא בא להדינים של כוס שני
עד התחלת סימן תעב לכן כתב כוס ראשון. אבל נראה שזה דוחק קצת,
שלכאורה הי' מתאים הלשון אחר כוס זה, ולא אחר כוס ראשון.

ובכלל יש להעיר שבסימן תעה סעיף ג' כתב רבינו, וז"ל:

"...אבל ברכה האחרונה על היין אין לברך אחר שום כוס כי אם אחר
כוס האחרון. . . וכל הכוסות נפטרין בברכה אחרונה שיברך אחר כוס
האחרון".

